

Telefon štev. 3040.

VOJNI INVALIDI

GLASILO UDRUŽENJA VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE SHS

List izhaja 1. in 15. v mesecu. Posamezna številka 1 Din. — Naročnina mesečno 2 Din. Rokopisane vračajo Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani. — Št. Peterska vojašnica. Telefon štev. 3040.

OBLASTNEGA ODBORA ZA LJUBLJANSKO IN MARIBORSKO OBLAST V LJUBLJANI

Po občnem zboru.

12. maja 1929 je »Udruženje vojnih invalidov« zopet pregledalo delovanje svoje organizacije za Slovenijo in postavilo nove načrte za nadaljno delovanje.

Od vseh strani naše Slovenije so delegatje krajevnih odborov 12. maja v Ljubljani zborovali in javnosti povedali svojo bedo in svojo zapuščenost ter zahtevali izboljšanja. Stanje vojnih žrtev je tako obupno, da so vse pritožbe in vsi kliči po pomoči le senca položaja, ki leži nad ostanki pred vojno čvrstih fantov in mož, močnih žena in srečnih mater, veselih otročičkov, ki jih je vojna, ko je prenehala še izpustila iz svojega objema že kot razvaline, ki so se pa že rušile bolj po vojni, ker ni bilo priznanja za prenesene žrtve, ker ni bilo razumevanja za trpljenje nesrečnih.

»Udruženje vojnih invalidov, vdov in sirot« je moralo vznikniti, da se z organizirano močjo išče izhoda iz obupa in v ta svoj steber so se zgrinjali vojni invalidi, vdove in sirote. »Udruženje« je nastopalo, interveniralo, zahtevalo, informiralo javnost in dosežalo v tem in onem slučaju sedaj večje, sedaj manjše uspehe, vse, kakor je pač bilo članstvo odločno in kakor je bila organizacija številčno velika. Mnogo krivic se je popravilo, mnogo pomoči se je doseglo, popisati vseh ni mogoče, zakaj one segajo od najmanjšega, vsakdanjega vprašanja posameznega trpina do največjih zahtev, t. j. po dobrem, pravičnem invalidskem zakonu.

Poleg mnogih uspehov je tudi mnogo neuspehov. To si je občni zbor bil jasno svest. Ni bilo pač v moči »Udruženja«, da bi zapisalo vsak korak za uspeh, ker so bile višje sile, ki so tak korak zlomile. Ena iz teh »višjih sil« je bila javnost, ki se ni postavila, kakor v drugih državah na odločno zahtevo, da se imajo vojne žrtve eksistenčno preskrbeti. Javnost ni ničesar zahtevala, šla je preko klica vojnih žrtev — in vojne žrtve so umirale in še umirajo nepriznane, nezdravljene, nepodpirane, a podpore in zdravljenje kolikor je, ni tako, da bi učinkovalo.

Zato so vojne žrtve, organizirane v »Udruženju«, morale seči po samopomoči. Kako težko je pohabljenecem in razvalinam vsakdanjih življenj — da se naravnost in brez olepšav izrazimo — ustvarjati samopomoč, ve pač samo »Udruženje« in njega člani.

Ovire povsod, konkurenčne in to celo nesramno konkurenčne ovire se stavljajo na vsakem koraku.

Občni zbor je zato stal pod vtisom takih razmer in njegovih sklepov so bili odločni, energični, ko so govorili, da se vojne žrtve ne puste izrabljati še bolj, nego da zahtevajo eksistenco. Z državnim proračunom naj se zagotovijo zadostna sredstva za izobrazbo delazmožnih in-

validov in njihovih siromašnih družinskih članov. Nakažejo naj se krediti za ortopediranje medžimurskih invalidov — kajti tudi oni so vojne žrtve in se jim mora pomagati, a ljubljanska protezna delavnica, ki jim izgotavlja proteze, ne dobi zato sredstev. Brez sredstev pa je nemogoča pomoč. Zasiurati je treba zadostna sredstva za zdravljenje invalidov na Golniku. Golnik je kupljen iz fondov, ki pripadajo vojnim žrtvam, a vendar je tam mnogo neinvalidov na zdravljenju, tudi takih, ki imajo sredstva za zdravljenje drugod. Nimamo nič zoper to, ali za invalide mora biti vedno mesto prosto in se mesta za invalide ne smejo omejevati. Prvoinštančno kakor tudi višje invalidsko sodišče v Zagrebu naj reši že enkrat vse invalidske akte, zlasti obnove in revizije glede na bodoči invalidski zakon. V tistih aktih, ki leže nerešeni, leži tudi pomoč mnogokateremu invalidu. In ker leži tam samo na papirju, ker ne more biti oživetorjena, je beda živega invalida nepopisna. Naj se to, občni zbor je povdarjal, popravi. Invalidski komisijski pregledi naj se vrše natančno, obzirno in humano, pri čemur naj se upoštevajo družinske in gospodarske razmere in delazmožnost vojnih žrtev. Z novim invalidskim zakonom naj se natančno uredi sprejemanje invalidov v državne in samoupravne službe. Otrokom vojnih invalidov-kmetovalcev je treba omogočiti brezplačni sprejem v kmetijske šole in razne gospodarske tečaje. Stroške naj trpi država, kajti vojne žrtve so ustvarjale državo.

Take zahteve je sklenil občni zbor in organizacija jih bo stavljal povsod in pri vsaki priliki javnosti pred oči in državnikom v roke, zahtevala njih izpolnitev.

Delegati iz cele Slovenije so po zaključku občnega zbora, vsi okrepljeni in odločni braniti interese vojnih žrtev, odhajali k svojim članom, ki so jih poslali na občni zbor, da tudi v njih dvigajo na novo duha borbenosti in zavednosti, okrepi svojo organizacijo »Udruženje« še bolj in še vojne žrtve, ki slučajno še niso člani, privedi v naše vrste. List »Vojni Invalid«, naš jezik, naš glas, ki govori javnosti in državnikom o naši bedi, o naših zahtevah, ki uči članstvo, kako se ima držati, kaj ukrepati, kako poiskati to ali ono pravičo, naj postane še mogočnejši, mora biti last vsakega člana.

In tako bo naša organizacija »Udruženja« rastle, se dvigala vedno višje in postajala vedno močnejša. Naj ta občni zbor, ki je okreplil duhove, rodi nove moči, da bo prihodnji občni zbor lahko začrtal še večje uspehe.

In stem geslom pozdravljamo vse vojne žrtve, člani »Udruženja« v naši Sloveniji in naši Jugoslaviji.

Delegatska anketa dne 11. maja 1929.

Kakor običajno, se je tudi pred letošnjim oblastnim občnim zborom vršila delegatska anketa v svrhu predpriprav in pogovora o nekaterih podrobnejših zadevah naše organizacije. Dne 11. maja t. l. ob 19. uri se je zbralo v krojačnici Vzemne pomoči v šentpeterski vojašnici v Ljubljani poleg oblastnih odbornikov 35 delegatov krajevnih organizacij.

Predsednik tov. Štefe je otvoril anketo s pozdravom in je prosil, da se držijo delegati strogo organizacijske tvarine in naj bodo pri svojih debatah čim krajši.

Svoje predsedniško poročilo je obljubil podati prihodnji dan na občnem zboru.

Tov. Blagotinšek je predlagal, da naj bi eden čital poročilo Oblastnega odbora v »Voinem invalidu«, od točke do točke pa naj se debatira.

Tov. Žabkar ne smatra za potrebno čitanje, ker se je to že doma zgodilo in naj se kar otvori debata po odstavkih. To je bilo tudi sprejeto.

Tov. Štefe je otvoril debato o prvem odstavku »Organizacija«.

Tov. Tratnjek: Važno je, da se najde sredstvo, kako bi se privedli vsi tovariši in tovarišice v naše udruženje. Pred vsem konstatirajmo velikost in moč naše organizacije in število članstva.

Tov. Štefe pojasnjuje, da je naša organizacija

v Sloveniji dobra in najmočnejša. Vseh osebnih vojnih žrtev z družinskimi člani (zaščitenimi otroci) je v Sloveniji okoli 19.000, od teh jih je organiziranih okoli 10.000, okoli 2000 pa je takih, ki nimajo še članskih knjižic, ker jih iz različnih formalnosti niso vzeli v klub temu, da izpolnjujejo obvezo članarine. Razlika med stanjem vseh vojnih žrtev v Sloveniji in organiziranimi bi bila glede osebnih vojnih žrtev okoli 3000, z družinskimi člani pa okoli 6000 do 7000 oseb, ki še niso organizirane.

Na mnenje tov. Tratnjeka, da bi manjša organizacijska okrožja bolj funkcionirala in točneje privabila članstvo, odgovarja tov. Štefe, da je to odvisno od krajevnih razmer in ljudi.

Tov. Tome povdarja, da je treba za dobro organizacijo pred vsem dobrih voditeljev. Vsaj eden izmed odborov mora biti, ki se za stvar zanima in prizadeva in članstvu v vsem ustreže. Ponekod je opaziti, da se funkcionarji premalo zanimajo, zato tudi članstvo ne stori svoje dolžnosti. Krajevne razmere ali oddaljenost niso nikjer vzrok? Primerja jako obširne organizacije v Ptuj ali Celju, ki sta agilni in članstvo stori do zadnjega svoje dolžnosti. To zato, ker imata agilne funkcionarje, ki stalno poslušajo. Ako ga nihče ne pozove, potem se tudi član ne briga? Ponekod ljudje jako slabo pojmujejo pomen organizacije in njen smisel.

Zamenjavajo jo celo z državnim oblastvom, ker jim nihče ne tolmači. Pravični predlog k izboljšanju organizacije je stavljal krajevni odbor iz Sevnice, ki predlaga sestanke po središčih okrožij tako, da bi po dve ali več organizacij delalo sestanke članstva od časa do časa. Tam bi se stalno informiralo došle in izpolnili bi obenem svojo člansko dolžnost. To mnenje je dobilo priznanje delegatov in apel, naj bi se taki sestanki organizirali.

Tov. Frelj je interpeliral o nastopih tajnika krajevnih organizacij iz Ljubljane, ki ne more pridobivati, ampak odbijati članstvo. Prečital je zapisnika prizadetega člana iz Celja v zadevi neke trafike v Ljubljani. Oba zapisnika se dostavita v prepisu krajevni organizaciji v Ljubljani.

Tov. Koželj pripominja, da vendar na deželi ni mogoča tako agilna organizacija kot v mestu.

Nato se sklene pozvati v našem glasilu vse funkcionarje: Vsi odborniki morajo biti vlnudni in nuditi ako le mogoče, vso moralno in materijelno oporo.

K drugi točki: Oblastni odbor, nima nihče pripomb.

K upravi in administraciji pa apelirajo nekateri, da dobivajo prekasno markice in naj se iste v bodoče takoj ekspedirajo. Tudi glede došlih spisov od posameznih krajevnih organizacij število ni prav točno. Odgovori prihajajo včasih prekasno.

Tov. Tome pojasni, da je delo zelo narastlo, vsled raznih novih akcij, pisarniške moči so skrčene vsled štedenja, v zadnjem času pa je pisarna prevzela celo reorganizacijo in upravo »Vojnega invalida«, kar vsega skupaj nikakor ne more zmogovati. Poleg vsega tega je bilo mnogo opravila s predlogi za nov invalidski zakon.

K naslednji točki: »Delo za invalidski zakon« je zahteval tov. Mlekuš pojasnila k izrazu, da je odbor odpravil stremeljenja nekaterih separatističnih skupin.

Tov. Štefe je pojasnil, da so bile to skupine invalidov izven udruženja, o katerih smo itak pisali v našem glasilu. Znana je tudi intervencija naše delegacije pri našem Središnjem odboru.

Tov. Mlekuš predlaga, da naj naš občni zbor posebej zavrne napad predsednika Udruženja rezervnih oficirjev g. Radosavljevića, ki ga je objavil v listu »Pravda«.

Po tozadavnem debatiranju so bili vsi navzoči mnenja, da zadostuje resolucija celokupnega udruženja, sprejeta na zadnji plenarni seji Središnjega odbora.

Tov. Žabkar je bil mnenja, da naj se očitek g. Radosavljevića zavrne v posebni točki naše splošne resolucije iz občnega zbora, vendar pa so se potem zedinili, da naj naši delegati predlagajo na bodočem invalidskem kongresu, da isti sprejme skupno protestno resolucijo proti očitkom g. Radosavljevića.

K točki: »Za izboljšanje in ureditev drugih zadev« izraža tov. Mlekuš potrebo, da bi se izposlovati zopet nujni sprejemi za učence v invalidski dom. Izposluje naj se tudi, da bodo mogli invalidi, ki se mude v Ljubljani po opravkih, na primer pri nadpregledih, prenočevati v invalidskem domu. Za take slučaje bi se lahko rezervirala ena soba. Tozadevno se naroča Oblastnemu odboru posredovati.

K točki: »Skrb za sredstva organizacije« ni imel nihče nič pripommiti.

Pač pa je k točki: »Pomoč« izražal tov. Mlekuš mnenje, da bi vsaka posojila lahko izostala, ker imamo svoj denarni zavod »Vzajemno pomoč«. Podpore pa naj bi se razdelile vse pri krajevnih organizacijah proti obračunu.

Tov. Geč je predlagal, da bi se velikonočne ali božične podpore delile po velikosti organizacij, ne pa vsem enako.

Tov. Osana pojasni, da bi po sorazmerju članstva dobile nekatere male organizacije malenkost ali pa ničesar. Razdelitev je težka, taka podpora gre pa v prid najrevnejšim, katerih je povsod dosti.

Prizadeti delegati so zavračali tak predlog in je zato ostal osamljen. Tov. Geč je bil mnenja, da bi dobile večje organizacije po 500 Din, manjše pa po 200 Din.

Kar se tiče razdelitve podpor po organizacijah, se že sedaj v veliki meri vrši, gledalo se bo pa na to, kjer gre razdelitev točno in hitro od rok.

Tov. Osana pojasnjuje dvojne podpore, to je one, ki jih deli udruženje in one, ki jih deli potom udruženja ministrstva socijalne politike.

Podpore ministrstva mora Oblastni odbor izkazati s potrdili. Ako jih ne dvignejo, ni mogoče izkazati, zato naj Krajevni odbori takoj v naprej pošljejo podpisana potrdila predlagancev in dobili bodo nakazano. Dokler ne izkažemo božičnih, ne moremo prejeti denarja za velikonočne.

Tov. Penca protestira, ker se nista po predlogu izplačali podpori Novaku in Čuferjevi. Glede posojila je predlagal, da bi se tudi letos za nujna kratkoročna posojila odobrilo 10.000 Din, s čimer vsi soglašajo.

Tov. Tratnjek predlaga, da bi razdelili v Veliki Polani podporni fond vsem članom in članicam po enakih delih in k svoti bi se pridedala tudi cela gotovina preko poslovne glavnice Krajevnega odbora.

Tov. Štefe ugovarja proti takemu postopanju, ker ne gre glavnice načenjati, da pa podpore niso dolžnost, pač pa le nujna potreba.

Tov. Geč vpraša, kako visoko smejo Krajevni odbori dovoljevati posojila. Pojasni se mu, da so posojila vedno odvisna od meje proračuna in premoženja.

K končni točki »Naše glasilo« se je razvila živahna debata.

Tov. Mlekuš je povdarjal, da se še sedaj ni izvedlo, da bi bili vsi člani naročniki. Z listom so bile vedno težkoče in bi ga sploh ne bilo, ako bi ga Oblastni odbor ne podpiral. Treba mu je še večje organizacije in čisto samostojne uprave, da se odpravi ves nered.

Tov. Štefe je pojasnil, koliko je bilo treba dati subvencij, kako so rešile prejšnje ankete, pa se ni izpolnilo, da je moral Oblastni odbor med letom prenehati z izdajanjem in pretresati glede nove reorganizacije. Izšla je okrožnica po sklepu samega Oblastnega odbora, ker bi tudi plenum ne mogel drugače narediti. Akcija se izkazuje za boljšo in ima lepše rezultate.

Tov. Blagotinšek povdarja, da je treba nekaj konkretnega osvojiti in tudi izvesti. V tem oziru ima Krajevni odbor iz Metlike konkretni stvarni predlog, ki ga je stavil občnemu zboru. Predlog se glasi v glavnem: Obdrži naj se sedanji način plačevanja naročnine, toda za svote naj krajevni odborniki osebno jamčijo. Krajevni odbori plačajo naročnino četrtletno naprej, ako kateri zamudi dva obroka, se ga opozori, pri tretjem pa se ga avtomatično razpusti, za naročnino pa odgovarjajo odborniki.

Delegati se ne strinjajo s tem.

Tov. Frelj pripominja, da se je sedanji sistem v Celju v praksi izkazal za izbornega in se lepo izvaja. Poprej 3 ankete niso mogle kaj takega rešiti.

Tov. Anderle povdarja, da člani radovljiške organizacije ne dobivajo lista.

Tov. Žabkar izraža še enkrat že poslani protest občnemu zboru, da je Oblastni odbor sam osvojil sedanji način organizacije glasila. Predpis kvote naročnikov ni pravičen in je neprikladen, ker po sedanjem načinu eden plačuje, drugi pa dobiva zastoni list.

Po dobljenih računih iz posameznih tiskarn primerja stroške in kalkulira, koliko bi list lahko stal pri splošni obveznosti plačevanja.

K besedi se oglasi tov. Vuk, ki temeljito pojasni najprej položaj lista, njegovo vzdrževanje in kako bi lahko izgledal. Primerja druge stanovske liste, zameri pa tov. Žabkarju, da posega v račune, kar se lahko smatra za nezaupanje upravi. Kvalitativno bi moral biti list še boljši in večji ter bi lahko izhajal vsakih 10 dni. To zahteva potreba naše organizacije. Predlog organizacije iz Metlike je čisto lep in stvaren, ker funkcionarji morajo skrbeti za položaj lista. Predlaga pa, da naj vsak član ali članica plača list poleg članarine in se mora to iztirjati od vsakogar. Krajevni odbori naj pošljejo še enkrat naslove vseh rednih članov in postavi naj se špeciijelnega upravnika, ki bo vse uredil in skrbel za točnost plačevanja.

Tov. Mlekuš predlaga, da naj se članarina poviša na 2 Din mesečno in s tem bo vsak plačeval in prejemal list.

Tov. Senčar pripominja, da naj uprava za naslove pošlje potrebne tiskovine.

Po kratki debati je bil formuliran sledeči predlog, ki naj ga občni zbor sprejme:

Članarina in naročnina znašata mesečno 2 Din, kar mora plačati vsak član in članica. Oblastni odbor naloži in razpošlje tiskovine, da Krajevni odbori še enkrat javijo naslove vseh rednih članov, sortirane po poštah. Krajevni odbori pošiljajo naročnino za vse svoje redne člane in članice vselej za tri mesece naprej. Ako ne plačajo dveh obrokov, sme Oblastni odbor dvigniti iz njihove blagajne. Že vplačani zneski naročnine za to leto se obračunajo.

Vsi delegati soglašajo s tem predlogom.

Ker je bilo že pozno, je nato predsednik tovariš Štefe zaključil ob pol 24. uri anketo.

Občni zbor oblastne organizacije dne 11. maja 1929.

Ob 10. uri dopoldne je otvoril predsednik oblastnega odbora tov. Štefe občni zbor v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani.

Pozdravil je delegate in še posebej tov. Okrošo kot odposlanca bratske organizacije iz Nove Gradške v Slavoniji, odposlanca Dravske divizijske oblasti poročnika g. Rapuščaka, predsednika Zveze bivših vojakov svetovne vojne majorja g. Colariča ter novinarja lista »Jutro«. Spomnil se je vseh vsled vojnih poškodb in vzrokov predčasno umrlih, katerim so zborovalci stoje zaklicali trikrat »Slava«. Predlagal je, da občni zbor odpošlje tudi pozdravno brzojavko Njegovemu Veličanstvu Kralju in Njegovi Prevzvišeni hiši. Predlog je bil sprejet z velikim navdušenjem.

Občni zbor se je na to konstituiral.

Za predsednika občnega zbora je bil predlagan

tov. Geč iz Maribora, ki pa je sam odklanjal, ker je lani v Mariboru vodil zborovanje, letos v Ljubljani pa naj ga kdo iz tukajšnje oblasti.

Drugi tov. Žabkar je bil izvoljen, toda momentano ni bil navzoč.

Izvoljen je bil za predsednika občnega zbora tov. Mlekuš iz Ljubljane.

Za zapisnikarja je bil postavljen tov. Juvan, za overovatelja tov. Senčur in Frelj, v verifikacijski odbor tov. Kramaršič, Blagotinšek in Osana, v odbor za prošnje, pritožbe in resolucijo tov. Metlika, Geč, Vuk, Mirtič in Frelj.

Tov. Mlekuš prevzame predsedovanje, se zahvali za zaupanje in prečita dnevni red.

K poročilu uprave in nadzorstva se oglasi najprej predsednik tov. Štefe.

Njegovo predsedniško poročilo je vsebovalo

važnejše podatke o delovanju. Odbor je delal z vsemi močmi kolikor je mogel. Pred vsem se je brigal za izboljšanje invalidskega vprašanja ter delal različne predloge.

Prišli smo zopet do revizije. Minister socijalne politike je postavil posebno komisijo in ji dal direktive. Najprvo se je mislilo invalidski zakon samo novelirati, pozneje pa se je predvidelo napraviti popolnoma novega.

Od našega udruženja je v tozadevni komisiji tov. Kusanović iz Beograda. Tudi Hrvati so dobili svojega zastopnika in zaprosili smo za svojega tudi mi, toda rešitev ni prišla.

Podrobnosti o naših predlogih so vam itak znane, glede revizije pa je tajnost in nam ni ničesar pozitivno znanega.

O priliki reorganizacije finančne uprave so nameravali prenesti nakazovanje invalidnin na sreske finančne uprave in celo na občine. Naš odbor je uspel s predlogi, da ostane sedanji način nakazovanja.

Druge važnejše akcije so itak pojasnjene v poročilu.

Odbor se je zanimal za mnoge gospodarske akcije, da poviša organizacijske dohodke ali da se vsaj ne skrečijo.

Organizacijsko delo je bilo veliko, med tem pa je postavil odbor naš list »Vojni invalid« na reelno podlago.

Med odborom je vladala harmonija. Delo se vedno veča, število delavcev pa se krči. Vedno smo se zavedali dolžnosti in polaganja računov. Vsem odbornikom bodi izrečena zahvala za požrtvovalnost in oporo.

Na to se je zgledil zastopnik mestnega magistrata ljubljanskega naš tovariš g. dr. Anton Kodre, katerega je predsednik občnega zbora najpresrenejše pozdravil. K besedi so se oglašili častni gostje in zastopniki.

Gospod major Colarič se oglasi, burno aklamiran: Tovariši invalidi! Po prestani bolezni mi je zopet dano, da sem prišel v vašo sredo. Lansko leto v Maribor, sem moral poslati drugega zastopnika. Pred vsem se moram zahvaliti predsedniku za prijazen pozdrav, pa tudi ostalim dragim vojnim tovarišem, ki ste me sprejeli kakor opažam s ploskanjem. Dolžnost mi je omeniti nekaj, kar se je že skoro pozabilo. Evo vam »Uradni list« od 12. julija 1919. Prečitati hočem nekaj. Praznovali smo rojstni dan Njegovega Veličanstva Kralja Petra ali tako zvani Petrov dan. (Nato čita. Potem zopet izvaja.) Kmalu bo 10 let, odkar je ranjki Vojvoda Mišić sprožil misel, da se o priliki rojstnega dne Njegovega Veličanstva oddolžimo onim, ki so se borili za svobodo in postali žrtve. Pobirali smo darove za te najbednejše. Slava Vojvodi Mišiću! (Vsi vstanejo.) Slava! Deset let se je potem pozabljalo. A danes vidimo zopet dobro znamenje, vaše vprašanje se bo revidiralo in zboljšalo.

Niste pozabljeni in to znači, da je tudi gospod komandant divizije poslal med vas svojega zastopnika, zato mu izrekam tudi v imenu naše Zveze najprisrčnejšo zahvalo.

Zveza vojakov je bila v vaših prizadevanjih z vami in pomagala, da se vprašanje revidira. Trdno sem prepričan, da se bo sedaj res zboljšalo. Pozdravljam vaše zborovanje ter mu želim obilo uspeha! Bog vas živi, invalidi!

Zastopnik magistrata g. dr. Kodre sporoči pozdrave mestne občine, izražene po županu g. dr. Dinko Pucu. Občina dela mnogo na polju socijalnega skrbstva. Mnogi so bili že deležni te blago-

LISTEK.

Tisočletnica in petdesetletnica.

V zgodovini Slavjanstva so ponosne dobe in mi, vojni invalidi, se jih spominjamo vselej z navdušenostjo. Kajti tudi mi spadamo, skromno sicer, a vendarle v kamene zgodovine, ki ustvarja lepše dobe, naše dobe. Bolgarija in z njo ves jugoslovanski in sploh slovanski svet praznuje te dni veliko dobo, tisočletnico Simeona velikega cara in petdesetletnico osvoboditve Bolgarije izpod turškega jarma. V našem »Vojnem Invalidu« damo skromno, a tem bolj prisrčno čast tem dobam in ker je »Slovenec« od torka pod naslovom »Naša molitev« priobčil krasen članek, ga priobčujemo tudi mi in je on tudi naša molitev.

Koncem sedmega stoletja po Kristusu je prihrumelo iz južne Rusije preko Besarabije in Dobruđe v balkansko pokrajino južno od Donave krdelo bojevitih roparjev iz tatarskega plemena Bolgarov, ki so imeli nekoč med Donom in Dnjestrom mogočno državo. V balkanskem Podonavju se je četa osvajačev tekom kakih dvesto let popolnoma stopila z ondi naseljenimi podjarmljenimi slovanskimi plemeni. Bolgarski gospodarji so dali Slovanom svoje ime in vojaško državno ustrojstvo, ti pa njim svoje višjestoječe kulturno obeležje. Že sredi devetega stoletja imamo poleg Srbov na Balkanu drugo slovansko državo in narod, ki pod knezom Borisom, kateri je pri krstu prejel ime Mihaila, sprejme od Bizanca krščansko vero.

S tem stopi v življenje Bolgarov pa balkanskih Slovanov sploh poleg vojaškodržavnega drug ele-

ment, krščanska vera, ki jih usposobi za pravo kulturno življenje in razmah. Bizanc je dal Slovanom s krščanstvom tudi svoje sijajne, še danes premalo znane in vpoštrevane helenistične tradicije, ne samo blestečo, nego i globoko grško-orientalsko kulturo, sveta solunska brata in njuni učenci pa podlago samostojnemu duhovnemu življenju s slovanskim cerkvenim jezikom in pismom ter bogato literaturo. Središče le-te sta bili baš Bolgarija in Makedonija, ki sta s tem obnem s Češko in Moravsko postali zibelki slovanske kulture. Zanimivo je, da je Mihajlov sin, car Simeon veliki (893—927) bil sodobnik kneza Vaclava.

Pod Simeonom se je Bolgarija razvila v najmočnejšo balkansko državo, ki je segala do treh morij, malodane zrušila Bizanc in stopila na njegovo prvenstveno mesto ter si podvrgla tudi Srbijo. Leta 918. se je Simeon proglasil za carja in imenoval škofa Leontija za neodvisnega bolgarskega patriarha. Simeon, vzgojen v Carigradu je bil menih ko pozneje Sveti Sava, globoke grške učenosti in sam pisatelj — pripisujejo se mu duhovni govori pod naslovom »Zlatostruj« — obnem pa svetnik ascet ter prvovrsten državnik, v katerem pa je živela dalje tudi stara bolgarska osvajačna bojevitost. Njegov dvor v Preslavu je bil središče lepih umetnosti, Klement ohridski, menih Hrabr in drugi so obogatili slovansko slovstvo z deli tako bogoljubne kakor gramatikalne in posvetne vsebine. Simeon je enako zavestno ko Sveti Sava umeval pomen prosvetnega dela za narod in državo in spada obnem s knezom Vaclavom med največje prosvetitelje slovanskega rodu, od njega začetno kulturno delo pa se je nadaljevalo v bolgarskem

narodu še do petnajstega stoletja, ko je že na ves Balkan legel globok mrak turškega barbarstva.

Po Simeonovi smrti se je začelo razpadanje bolgarske carevine, ki so jo zopet podjarmili Bizantinci, dokler je niso v trinajstem stoletju zopet obnovili vladarji Asanovega rodu. Toda neprestani boji in spori s Srbijo, notranje dinastične razprtije, neprenehajoče pretkane intrige Grkov, ki v prvi vrsti niso dali slovanskima rodovima, da bi se združila v eno državo, kakor je bil to zamisel mnogih bolgarskih in srbskih vladarjev, so državo vedno bolj slabile, dokler je niso Turki po padcu samostojne Srbije docela osvojili. Niti vojaške vrline niti po svetih solunskih bratih vcepljene moralne in kulturne dobrine krščanstva niso bile vstanu odleteli prirojeni nesložnosti, prepričnosti in razdruževalnim gonom slovanskih plemen, ki jih je tujec vedno z lahkoto naščuval, da so divjala drug zoper drugega in se med seboj iztrebljala.

Turška invazija je osobito državno in kulturno življenje Bolgarov tako zelo potepala, da se niso dvignili niti, ko so v Srbiji zanetili upor proti Turkom Karadjordjeviči. Glavni vzrok je bil ta, da so s prihodom Turkov Bolgari v duhovnem življenju, za katero se sultanji niso čisto nič brigali, zopet padli v popolno odvisnost od grške visoke duhovščine s Fanarja v Carigradu, kjer je stoval pravoslavni patriarh. Pa se je posrečilo menihu Paisiju, ki je čuval cirilmetodijske tradicije, da je, podprt od Srba Jovana Raiča, z v narodnem jeziku pisano knjigo iznova zanetil plamen bolgarskega rodoljublja, nakar se začelja narodno-osvobodilno delo po cerkvi in šoli, dokler se Bolgarija s pomočjo Rusije v cerkvenem oziru ne osvobodi po-

dejne skrbi in upamo, da se bo moglo v marsičem raztegniti tudi na vojne žrtve. Potrebne so ne le, da se jih sprejema v službe, katerih je že precej ampak, da se v drugem oziru za nje pobriga, pred vsem pa za bedno deco.

Odposlanec Zveze rezervnih oficirjev sporoča njene pozdrave z izrazi najboljših uspehov.

Nato se oglasi tov. Okroša iz Nove Gradiške. Bratje Slovenci! Čast mi je, da se vam predstavim. Edini sem došel iz bratske Hrvatske, da želim zboru vse dobro. Sem star idealen borec, podpisal sem prva jedinstvena pravila našega združenja, ki naj rode skupno delo. Prišel sem, da z vami vred izvojujem pravice onim, ki so izgubili zdravje in naši siročadi. Vi s svojo organizacijo dokazujete, da ste prvi med nami. Samo naprej v slogi in ljubavi, da pomagamo bratratu! Še mileje bi mi bilo, da bi nas bilo navzočih več iz Hrvatske. Po desetletnem partizanstvu smo bili izven vsakih človeških pravic. Pri nas doma vojne žrtve nimajo ugleda. Organizacija tudi ni taka. Voditelji nimajo toliko izobrazbe, treba pa je, da vsak pozna invalidske težave in kako je treba izvajati zakon.

Sedaj ne moremo ničesar kritizirati, mi se zanesemo na Njegovo Veličanstvo in pravično rešitev.

Bodimo prepričani, da pride dan, ko bo boljše. Milo mi je, da sem vas videl in spoznal, kako lepo se na to pripravljate. Ako je ljubezen in zadovoljstvo, je tudi sreča. V imenu invalidov iz Slavonije izrekam, da naj rodi vaše delo plodonosne sadove po širokem polju. Živeli bratje Slovenci!

Tov. Mlekuš se vsem govornikom najprej srčneje zahvaljuje.

Za verifikacijski odbor čita tov. Osana zapisnik. Predloženih je bilo 42 pooblastil. Izstavljena so vsa druga v redu, le pooblastila iz Vrhnik, Trebnja in Šmarja pri Jelšah imajo male formalne nedostatke, vendar pa predlaga verifikacijski odbor, da se vsa pooblastila potrdijo in priznajo vsi došli delegati.

Navzoči so bili sledeči delegati tovariši: Vodopivec iz Domžal, Prijatelj iz Velikih Lašč, Praprotnik iz Marenberga, Robb iz Čakovca, Petruša iz Šmarja, Repič iz Ljutomera, Anderle iz Radovljice, Ivanuša iz Kostanjevice, Gašperič iz Ormoža, Slabe iz Jesenic, Tušek iz Selc, Lukman iz Novega mesta, Titan iz Murske Sobot, Aram iz Šoštanja, Čresovnik iz Guštanja, Blagotinšek iz Metlike, Žabkar iz Krškega, Penca iz Trebnjega, Švigelj iz Vrhnik, Geč iz Maribora, Antolin iz Beltingev, Jelen iz Polzele, Senica iz Sevnice, Ilovcar iz Brežic, Mlinar iz Cerknice, Maček iz Dolenjega Logatca, Škrabec iz Ribnice, Koželj iz Moravč, Janežič iz Kamnika, Valent iz Zagorja, Kokalj iz Trbovelj, Vidmar iz Žužemberka, Senčar iz Ptuj, Frelj iz Celja, Metlika iz Kočevja, Mlekuš iz Ljubljane, Resman iz Kranja, Kramaršič iz Mokronoga, Baumgartner iz Tržiča, Ravnikar iz Škofje Loke, Cundrič iz Gorij pri Bledu, Hmelina iz Slovenjgradca. Delegat tov. Višner iz Konjic pa je dospel že med občnim zborom po verifikaciji in ker je bilo njegovo pooblastilo v redu, ga je občni zbor naknadno priznal.

Sledila je debata o poročilu oblastnega odbora, ki pa je bila kratka, ker se je izvršila po večini pri anketi.

Tov. Blagotinšek je zahteval pojasnila o nekaterih prekoračenih postavkah proračuna, in sicer »Pisarniški stroški«, »Razni izdatki« ter »Razni odpisi«.

Tov. Osana pojasnjuje, da je bil nabavljen telefon, instalirana elektrika, dalje so bili pravdni

polnoma od svojega starega, še hujšega sovražnika ko Turki, od Fanarja. In tako se je po prosvetnem delu pripravljala sloveča vojna 1877—79, ki je Bolgarijo tudi politično osvobodila in katere 50 letnico obhajamo te dni obenem s 1000 letnico Simeonovega carstva. Kaj se je potem zgodilo na Balkanu, je še vsem v svežem in bolestem spominu.

Zato se bo ta tisočletnica te dni v Bolgariji naj-dostojneše proslavila s posvetitvijo katedrale svetima Cirilu in Metodu v starodavnem Preslavu. Cirilmetodijska ideja je Bolgare združila v veliko državo in slovansko kulturno središče na Balkanu, na meji zapada in istoka, cirilmetodijska ideja je narod v drugič osvobodila, cirilmetodijska ideja naj enkrat dovrši, kar je bila vroča želja vseh največjih sinov bolgarskega, ruskega, srbskega, hrvatskega, slovenskega, čehoslovaškega in poljskega naroda, ki so po svojih narodnih probuditeljih vsi stali ob zibelki nove bolgarske svobode in jo pomagali pripraviti: da se vsi Jugoslovani od Jadrana do Črnega in Egejskega morja združijo, da za vedno pokopljejo bojno sekuro in, prosti vsega tujega vpliva, zgradijo skupen dom v veri svetih bratov Cirila in Metoda — v veri resničnega človeškega bratstva, miru in krščanskega dela za se in za ves svet!

To vročo željo pošiljamo k nebu, ko se klanjamo spominu velikega carja in čestitamo bratom Bolgarom k slavnemu osvobojenju, in velikemu narodnemu prazniku, ki je nas vseh praznik in svet dan. Našo verno mladino pa v razkrajajočem, skeptičnem in le za materialne dobrine sprejemljivem vzdušju našega časa pozivamo, naj zastavi vse svoje delo za ta velik, svet in odrešilen ideal!

stroški pri koncesijskih izterjavah in za posojila. Bili so razni odpisi, kot za pisalni stroj, ki se je obrabil, brošure invalidski zakon, ki niso razprodane. Preko 2000 je bilo spisanih, a ne dvignjenih članskih knjižic. Mali ostanki posojil so se morali kot neiztirjlivi odpisati in izvršen je bil običajni odpis inventarja. Tov. Blagotinšek se s pojasnilom zadovoljuje. Na zahtevo tov. Mlekuša pojasni blagajnik tudi postavko glede bolniške blagajne. Tudi je zahteval tov. Mlekuš podatke o plačah stalnega osebja. Tov. Osana mu je stavil na razpolago knjige, da jih je pregledal.

V imenu nadzornega odbora je izjavil predsednik tov. Bajželj, da so bile vse knjige redno mesečno pregledane, našle so se v najlepšem redu, zato predlaga absolutorij.

Tov. Geč pristavlja, ker je opažati pri delu tega že večletnega odbora vsako leto lepše in boljše uspehe posebno sedaj, ki si je začrtal novo gospodarsko delo, naj se podeli absolutorij s pohvalo.

Delegati so soglasno sprejeli absolutorij s pohvalo.

K debati o proračunu povdarja tov. Blagotinšek, da bi morala biti postavka obresti od glavnice večja. Tov. Osana pojasni, da se vodi tako zvani gospodarski fond posebej in tudi njegove obresti se stekajo k fondu. Glavnice so enkrat naložene tako, drugič drugače, lahko, da bo več obresti, toda predvidujemo le, kar je gotovo.

Tov. Kokalj želi, da bi se postavka za podpore zvišala. Tov. Osana odgovarja, da se dohodki s tem ne skladajo, glavnice pa ne smemo nacenjati. Tov. Blagotinšek izjavlja, da je predvidena postavka 25.000 Din združena s subvencijo »Vojnemu invalidu« na mestu. Čim več se bo plačalo za list, tem večja bo podporna postavka.

Občni zbor naroči tov. Blagotinšku formulirati tozadevni predlog.

Tov. Petruša predlaga določitev postavke za nujna kratkoročna brezobrestna posojila. Tovariš Osana pripomni, da se postavka posojil lahko napravi izven proračuna.

Tov. Resman opozarja, da so letos povišane postavke za plače osebja.

Pojasni se, da je ena moč zmanjšana, druge postavke pa porazdeljene drugače tako, da bo skoro manj izdatkov.

Nato je bil proračun soglasno sprejet. Občni zbor je postavil kandidacijski odbor in sicer tovariše Žabkarja, Valento, Bajžla, Blagotinška in Ravnikarja.

Sledilo je 10 minut odmora.

Po prekinitvi je kandidacijski odbor predložil sledečo listo oblastnega odbora:

Upravni odbor: tov. Stanko Tomc, Matko Štefe, Miroslav Osana, Josip Mirtič, Feliks Dornik, Ivo Vuk, Miroslav Benedik, Franjo Geč in Fricko Juvan. Namestniki: tov. Miha Serneč, Pankracij Fakin, Janko Jus in prof. Peter Modic. Nadzorni odbor tov.: Mirko Plehan, Jernej Bajželj, Matej Jevak, Jernej Novak in Franc Maček. Namestniki tov.: Vinko Jerman, Ivan Pavšič in Ciril Kanušer.

Predložena lista je bila soglasno sprejeta.

Za delegate so bili predlagani in izvoljeni sledeči tovariši:

Člana širšega Središnjega odbora tov. Štefe in Tomc, namestnika tov. Osana in Mirtič.

Delegata na kongres iz ljubljanske oblasti tovariša Cundrič in Mlekuš, namestnika tov. Žabkar in Resman, iz mariborske oblasti delegata tovariša Geč in Frelj, namestnika tov. Senčar in Tratnjek.

Odbor za prošnje, pritožbe in resolucijo je sklenil predlagati sledeče. In sicer je referiral tovariš Geč.

1.) Krajevni odbor iz Sevnice predlaga organizacijska okrožja (po dve ali več organizacij), ki naj imajo informacijske sestanke.

Predlog se osvaja s pripombo, da nosijo eventualne stroške prizadeti krajevni odbori enakomerno. Začne naj se šele po sprejemu invalidskega zakona, pooblasti naj se pa Oblastni odbor, da izdela tozadevni načrt.

2.) Krajevni odbor iz Moravč se pritožuje glede izhajanja »Vojnega invalida«, kar je že rečeno na anketi. Dalje naj se invalidom zares podeljujejo državne službe. To se vstavi v resolucijo. Predlaga tudi, da protezna delavnica točno popravlja in daje prvovrstno blago. Odbor predlaga, da se članstvo ob sprejemu ortopedičnih pripomočkov izjavi in zahteva popravilo nedostatkov. Ako bi protezna delavnica ne ustregla, naj intervenirajo pristojni krajevni odbori.

3.) Krajevni odbor iz Ljutomera predlaga izposlovanje priznanja invalidu tov. Rajtarju. Oblastni odbor naj ugotovi zadevo. Glede časopisa je rešeno na anketi. Na predlog za točnejše nadpreglede naj se navedejo konkretni slučaj, sicer pa se pričakujejo splošni pregledi.

4.) Krajevni odbor iz Jesenic predlaga, da bi se smel mesto delegata ali namestnika za občni zbor predlagati kdo drugi. O tem so merodajna pravila, za katerih spremembo naj se stavi eventualno prihodnje leto predlog. Glede poslovanja pisarne O. O. se bo uredilo.

5.) Krajevni odbor iz Krškega: Na protest

proti okrožnici in sedanjemu sistemu naročevanja »Vojnega invalida« je rešila anketa.

6.) Krajevni odbor iz Metlike:

a) proti redukcijam invalidov ne moremo sedaj ničesar sklepati, ker je načrt zakona neznan. Pozneje naj se O. O. o tem izjavi.

b) Da se invalidi kakor njihova deca strokovno izobrazujejo v kmetijskih šolah in posebnih tečajih. Ta točka pride v resolucijo, apeliramo pa na ministrstvo socialne politike, da preskrbi, da se tudi invalidi-kmetovalci in naraščaj primerno izobrazuje.

c) Da naj se mnogo vloženih prošenj za različno orodje reši. Oblastni odbor naj o tem intervenira in rezultat objavi v našem listu.

d) Glede »Vojnega invalida« je že rešeno.

e) Glede pohvale g. Ježu v protezni delavnici se ne sklada s predlogom iz Moravč.

7.) Izjava Krajevnega odbora v Celju, ki soglašja z delom O. O. se vzame na znanje.

8.) Krajevni odbor iz Novega mesta predlaga, da bi invalidi-kmetovalci dobili delavce-jetnike proti znižani mezd. Zadeva se izroči v posredovanje O. O.

Pri slučajnostih se sprejme formuliran predlog tov. Blagotinška:

V proračunu postavljeni izredni izdatek 25.000 Din za podpore, odnosno subvencijo »Vojnemu invalidu«, naj se določi v prvi vrsti za list, kot podporni fond pa le tedaj, ako bo vsled pridnosti (agilnosti) Krajevnih odborov »Vojni invalid« tako aktiven, da ne bo rabil nobene subvencije. Ta znesek naj se kot podporni fond razdeli v mesecu decembru.

Tov. Tomc prečita predlog ankete glede »Vojnega invalida«, ki je objavljen že pri poročilu iz ankete.

Predlog se soglasno sprejme s tem dostavkom, da se za upravo lista postavi posebni upravnik.

Tov. Mlekuš je izjavil, da je pregledal knjige glede plač osebja in našel vse v redu.

Tov. Robb prosi, naj bi za Čakovec z ozirom na narodnostne prilike obveljala glede »Vojnega invalida« določba sedanje okrožnice. Občni zbor to odobruje.

Enaki želji iz Murske Sobotne in Kočevja se zavrneta.

Po naročilu delegata tov. Kokalja, ki je odšel, predlaga tov. Blagotinšek zvišanje postavke posojil na 50.000 Din, kar se odkloni.

Po predlogu tov. Resmana se odobri za najnujnejša posojila 10.000 Din za največ 10 mesecev in najvišjo svoto po 1000 Din.

Izražena je bila želja, da naj Oblastni odbor posreduje radi boljših sredstev protezni delavnici. Tov. Robb pristavlja, da naj se dobijo podatki glede mere od invalidov iz Prekmurja iz Zagreba.

Tov. Titan se pritožuje proti postopanju napram nekemu članu, ki se ga bolnega odpusti iz oskrbe protezne delavnice. Tov. Tomc pojasni, da je bil že preko predpisane dobe v staležu, a vendar izražajo navzoči, da to ne sme biti merodajno.

Tov. Mlekuš predlaga, naj se udruženje zavzame za priznanje vojnih let invalidom državnim uslužbencem, stopivšim po letu 1923 v državno službo.

Tov. Tomc pojasni postopanje glede nabave in podaljševanja legitimacij za vožnjo.

Na prošnjo tov. Mlekuša pojasnjuje tovariš Štefe akcijo glede prevzema in vodstva kina v Ljubljani.

Tov. Tušek predlaga, naj bi se izposlovala hitre rešitve glede podelitve plugov. Nato je tovariš Geč prečital sledečo

r e s o l u c i j o :

Občni zbor izraža:

1.) da se v drž. proračunu predvidijo zadostni krediti za sprejemanje invalidov in dece, ki so sposobni in potrebni reedukacije. Omogočen naj jim bo sprejem v kmetijske šole in gospodarske tečaje na drž. stroške,

2.) da se krediti za ortopediranje medžimurskih vojnih invalidov preodkazujejo protezni delavnici v Ljubljani, kjer se jim izdelujejo proteze, do čim so krediti pri finančni direkciji v Zagrebu.

Za protezno delavnico naj se zviša proračun vsaj na staro višino, ker drugače ne morejo nabavljati potrebnega materiala.

3.) Mesta v zdravilišču na Golniku naj se ne omejujejo za invalide, temveč naj ministrstvo socialne politike uredi, da bodo krediti zadostovali za neomejeno število pacientov invalidov.

4.) Da prvoinštančna, kakor tudi višje invalidsko sodišče nemudoma rešijo vse tekoče invalidske akte z ozirom na nov invalidski zakon, zlasti obnove in revizije.

5.) Ponovni pregledi naj se vrše natančno, obzirno, humano, pri čemer naj se vpoštevajo tudi družinske, gospodarske razmere in pridobitna zmožnost poškodovancev.

6.) V novem invalidskem zakonu naj se natančno določi sprejemanje invalidov v državne in samoupravne službe.

Ta resolucija je bila soglasno sprejeta in občni zbor zaključen.

Naše gibanje.

Vzajemna pomoč, posojilna in gospodarska zadruga v Ljubljani, je imela dne 21. aprila t. l. svoji IV. redni občni zbor. Iz poročila predsednika pomenamo, da je v teku leta pristopilo 70 članov s 178 deleži in da sta izstopila 2 člana z 2 deleži.

Uprava je imela 12 rednih, 1 izredno in 3 skupne seje. Rešila je 771 dopisov ter dovolila 337.431,85 Din posojila. Nadalje je uprava vedno stremela za tem, da se po možnosti čimprej gospodarsko ojači ter s tem nudi čimveč koristi članstvu, kakor tudi zadrugi sami. Svoječasno je bila radi nedostajanja potrebne glavnice uprava primorana se omejiti samo na posojila do zneska 10.000 Din, ako je hotela, da ostane del glavnice rezerviran za eventualna na gospodarskem polju započeta dela.

Z ozirom na vedno rastoča povpraševanja po večjem kreditu in si omogočiti dovoljevanja posojil tudi preko omejene višine je uprava v smislu sklepa lanskega občnega zbora in tozadavnega pooblastila zaprosila pri centralni invalid. zadrugi v Beogradu za večje posojilo, koje ji je bilo v znesku 100.000 Din tudi odobreno. Dasi zadrugi s tem posojilom z ozirom na njega četrtletno vračevanje res ni bilo veliko pomagano, vendar je s tem prišla kolikor toliko do večjega razmaha in je po možnosti lažje ustrezala v kreditni panogi svojemu namenu.

Posojila so se dovoljevala vsaki vojni žrtvi, ako so bili za to v povoljnem jamstvu pogoji dani.

Da se članstvo po možnosti obvaruje nepotrebnih in prevelikih stroškov, se je uprava v svrhu potrebnih informacij o poročstvu, kakor tudi glede izvedbe zemljeknjižnih izpiskov, ki so za dovoljevanje posojil neobhodno potrebna, v to svrhu obračala na poedine krajevne odbore, ki ji pa v tem pogledu nekateri niso šli tako na roko, kot bi bilo to želeli.

Kako je zadruga od njenega obstoja pa do danes poslovala pa je razvidno iz tozadavnega pregleda o prometu in uspehu. Tako vidimo, da je z 182 Din 13 p započeto izgubo dosegel rezervni zaklad svoto 48.821 Din 73 p ter s tem dosegel v znesku 31.000 Din vplačane deleže.

Vzajemna pomoč odda krojaču-invalidu nekaj podloge za moške obleke, gumbov, sponk itd. po zmerni ceni. Ponudbe na upravo zadruge.

Vzajemna pomoč ima v razprodaji legitimacije za letošnji ljubljanski velesojem, ki se vrši od 30. maja do 9. junija.

Legitimacija, koji cena je Din 30, daje pravico na **železniško vožnjo s polovično ceno** v Ljubljano in nazaj ter **poliuben ogled** velesojemske prireditve.

Cenjena naročila na upravo zadruge.

Sprejem gojencev v artilerijsko podoficirsko šolo v Mariboru se razpisuje. Letos bo sprejetih 200 gojencev. Pogoji so razglašeni pri vseh žandarmerijskih postajah, kjer dobi vsak reflektant lahko informacije. Prošnje se vlagajo do 20. septembra t. l.

Odobreni proračuni. Oblastni odbor razglašuje, da je odobril proračune Krajevnih odborov v Belincih, Celju, Gorjah pri Bledu, Guštanju, Kamniku, Kostanjevici, Krškem, Ljutomeru, Mariboru, Metliki, Mokronogu, Ptuj, Ribnici, Šmarju pri Jelšah, Sevnici, Trbovljah, Velikih Laščah, Zagorju, Polzeli in Marenbergu. Mnogo odborov proračunov ni poslalo.

Iz občnih zborov ostala poročila prinesemo v prihodnji številki, ker sedaj radi poročila iz oblastnega občnega zbora ni prostora. Organizacije naj pošljejo zapisnike ako jih še niso.

Opozarjamo naše člane in članice, da morajo po sklepu oblastnega občnega zbora v Ljubljani z dne 12. maja t. l. odslej vsi plačevati poleg članarine naročnino za »Vojnega invalida«, to je mesečno skupno po 2 Din.

Kdor je spremenil naslov, ali da se mu list pošilja na napačni naslov, ali pa ga sploh ne dobiva, naj se prijaví pri svoji krajevni organizaciji, ker bodo iste poslale upravi popolnoma nove spiske naslovov.

Naročnina naj se ne nakazuje direktno upravištvo po čeku, temveč plača pri Krajevni organizaciji.

Za pristop k Ljudski samopomoči sprejema prijave tov. Stanko Tomc, tajnik Oblastnega odbora udruženja invalidov v Ljubljani. Otvorjena je nova skupina za 20.000 Din posmrtnine, v katero se sprejme tudi omejeno število nad 50 let starih oseb. Pogoji plačevanja za vse skupine so lahko zmagljivi, a vendar si svojci umrlih mnogo pomagajo.

Legitimacije za vožnjo. Zaposili smo, da bo finančna direkcija nujno podaljševala stare invalidske legitimacije za vožnjo. Pripete se slučaj, da se katera legitimacija vrne na naslov napačne krajevne organizacije. Opozarjamo da naj dotični take legitimacije takoj vrnejo, da ne bodo čakali drugič na nje.

Potrdila o božičnih in velikonočnih podporah. Opozarjamo ponovno, da naj Krajevni odbori nujno pošljejo potrdila o prejetih božičnih podporah ker drugače ne moremo dobiti denarja za velikonočne. Potrdila naj pošljejo kar v naprej s predlogi. Ob enem naj s predlogi pošljejo tudi že potrdila za

velikonočne podpore, ki bodo dobili izplačane po nakazilu dotične skupne svote.

Razpisi služb. V uradnem listu je razpis za 9 eventualno 10 mest paznikov zvančnikov, 3 mesta paznikov služiteljev in 1 do 8 mest paznikov dnevninarjev pri moški kaznilnici v Mariboru. Vpoštevaljo se popolnoma zdravi prosilci, ki so velike krepke postave. Prošnje je vlagati do 26. maja 1929 na Ravnateljstvo kr. moške kaznilnice v Mariboru.

Razpisana so tudi mesta pisarniških uradnikov v II. ali III. kategoriji pri okrajnih sodiščih v Kamniku, Ložu, Kozjem, Ptuj, Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, Velikih Laščah in 2 mesti v Gor. Radgoni. Prednost imajo prosilci z zemljeknjižnimi izpiti.

Člani krajevnega odbora v Ljubljani, ki bi hoteli prevzeti zastopstvo za neko zavarovalnico proti primerni proviziji, naj se zglasijo med uradnimi urami v odborovi pisarni v Šentpeterski vojašnici, soba št. 3, kjer dobe tozadevna pojasnila.

Ali ste pristopili k Ljudski samopomoči, katero društvo izplača v slučaju smrti od 2000 do 10.000 Din? Pri revnih slojih posebno pa vojnim žrtvam se to mnogo pozna. Zato priporoča vsem onim, ki še nimajo 50 let da se prijavijo. Pojasnila dobe pri tajniku tov. Pravdiču v pisarni Krajevnega odbora udruženja vojnih invalidov v Mariboru, Rotovski trg 1. vsak pondeljek in četrtek od 9—11 ure.

Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Celju priredi tudi letos dne 29. ali 30. junija veliko javno tombolo, katere čisti dobiček je namenjen podpornemu skladu, iz katerega se dajejo podpore najbednejšim članom. — Ker je dober uspeh te prireditve odvisen od skupnega dela nas vseh, — apelira odbor na vse tovariše in tovarišice v mestu Celju in okolici, da se po svojih močeh udeležijo te humanitarne akcije, ter potom močne agitacije pripomorejo odboru do dosege čim boljšega finančnega uspeha prireditve, ki je glavni vir dohodkov naše organizacije. Delajmo z zavestjo, da tako skupno z vsemi tovarišimi srce širše javnosti pomagamo lajšati bedo in trpljenje onih naših tovarišev in tovarišic, ki so bili vsled posledic svetovne vojne najbolj prizadeti. — Vse one pa, ki bi bili voljni proti primerni proviziji prodajati tombole srečke vlijudno vabimo, da se osebno zglasijo v društveni pisarni.

Naše geslo bodi »Eden za vse, vsi za enega«.

Zdravstvo.

Imunizacija proti raku. Na dunajski vseučiliški kliniki za sifilidologijo in dermatologijo sta poskušala profesorja Urbach in Schnitzler že dalj časa, da bi našla primeren način za imunizacijo proti raku. Z eksperimenti na miših sta dokazala, da z navadnim vbizgavanjem bolne celične mase v živalsko telo ne pridemo do nobenih rezultatov, ker se takšni protistrupi po tej metodi ne tvorijo v krvi, kakor pri podobnem vcepljanju proti infekcijskim boleznim. V teku nadaljnjih raziskovanj pa sta dognala da igrajo skoro po vsem telesu, zlasti pa v vrnici razširjene stanice tako zvanega reticulo-endothelskega sistema tudi za zdravljenje raka veliko vlogo. Te celice nabirajo vse škodljive snovi, ki pridejo v telo in izdelujejo proti njim tudi obrambne snovi. Če so prenapolnjene s takšnimi pritepenimi snovmi, kar se zgodi n. pr. v tem slučaju, če vbizgamo tuša v kri, tedaj njihovo sprejemalno in obrambno delovanje čisto preneha — boleznim so tedaj vrata na stežaj odprta. In to velja tudi za raka. Dokler so omenjene stanice zmožne delovanja, zabranijo obolenje z lahkoto, če vbizgnemo v telo nekaj raztopljenih mase na raku bolnega staničja; kakor hitro pa so prenasočene s tujimi snovmi, se živali loti rak. Eksperimenti še niso zaključeni in jim manjka v prvi vrsti tistega uspeha, ki ga hočeta učenjaka doseči, namreč tega, da bi se dala navedena dejstva izkoristiti za popolno zabranjo raka. Teoretično pa je danes ta možnost že čisto jasno podana in bo našla gotovo že v doglednem času svojo praktično rešitev. Danes je storjeno veliko že s tem, da so dognali, zakaj so različni individui različno odporni proti tej strašni bolezni: njihova odpornost je odvisna od delazmožnosti reticulo-endothelskega staničja.

Tuberkuloza pri psih in mačkah. V nemški strokovni reviji »Zivnozdravniški pregled« sta objavila profesor dr. Hinz in privatni docent dr. Schröder zaključke svojega 3-letnega znanstvenega proučevanja tuberkuloze pri psih in mačkah. Članek, ki je velikega znanstvenega pomena, zasluži splošno pozornost zlasti v onih točkah, v katerih govori o nevarnostih okuženja človeka po tuberkuloznih psih in mačkah.

V splošnem se ne nagibajo psi in mačke tako zelo k tuberkulozi, kakor n. pr. goveja živina. Po več znanstvenih ugotovljenih odstotnih številke se gibljejo od 0,053 do 2,75% za psa in 1 do 2% za mačko. Profesor dr. Wirth z dunajske žvinozdravniške visoke šole je ugotovil od 1. januarja 1916. do 1. junija 1922 med 6700 psi v 67 primerih (1%) tuberkuloze. Profesor dr. Hinz in dr. Schröder sta od 1. aprila 1932 do 31. marca 1926. dognala med 2300 mačkami 42 tuberkuloznih primerov, kar ustreza odstotnemu številu 0,36 oz. 1,82. Očitno je tu sorazmerno večje število tuberkuloznih primerov pri mački.

Pse in mačke okuži v prvi vrsti človek, kajti nalezljivost s požiranjem tuberkuloznih odpadkov od mleka, vsebujočega tuberkulozne bacile, je kaj majhna. Pes in mačka sta torej oba žrtvi svoje bolne okolice. Po smrti

tuberkuloznega družinskega člana obdrže žival iz pietete do umrlega, čigar ljubljenec je bila in je kot taka največ pripomogla k njegovi propasti, kot stalno nalezljivo ognjišče še nadalje pri hiši. Za spremembe pri živali se običajno ne brigajo ali pa jim podtikajo druge vzroke. Napredujoče shujšanje, kašljanje, lišpavost, bruhanje, lijavica, vse to vzbujajo sumnje tuberkuloze, ki je potrjena, posebno če je žival iz tuberkulozne okolice. Z odstranitvijo za tuberkulozo obolele živali ne bi smeli niti tremtak odlašati.

Potrebno je, tudi iz ljubezni do živali, paziti, da ne pridejo psi in mačke v dotiko s tuberkuloznimi bolniki, in naj ti to še tako bolesto občutijo! V boju proti tuberkulozi človeka ni nobena žrtev prevelika!

Smešnice.

Sinko se vrača z očetom, ki je velik skopuh, od maše, pri kateri je bila nabirka za zamorčke.

Sinko: »Jeli, oče, da zamorčki nimajo nič obleke?«

Oče: »Tako je.«

Sinko: »Kam pa bodo prišli potem tisti gumb, ki ste ga vi danes spustili v puščico?«

Nekemu lekarnarju je žena ušla z drugim. Nato je lekarnar dal priobčiti sledeči inserat: »S tem obveščam onega, ki me je rešil moje žene, da sem mu pripravljen dobaviti mazila, obveze, arniko, spalne praške, berglje itd. po lastni ceni.«

Tiskovna napaka.

Če si pogledal v hlev, si videl poleg mršave krave stati še dva suha kola.

Komisar: »Ali zares veste, da je bil pijan?«
Stražnik: »Ne prav zares. Toda njegova žena mi je rekla, da je primahal v sobo s pokrovom od stranišča in ga položil na gramofon, da bi igral na njem.«

»Gospod zdravnik, če mislite, da sem zares bolan, prosim, ne prestrašite me s tem, da mi poveste s kakšnim učenim imenom, kar po domače povejte.«

»No, da vam naravnost povem, leni ste.«

»Hvala lepa, gospod doktor. Zdaj mi pa še po latinsko povejte, kako se temu pravi, da bom mogel svoji ženi povedati.«

Previdnost pol zdravja.

»Zakaj pa prosite?« je vprašala gospodinja dobro rejenega berača.

»Veste, gospa,« je odgovoril, »enkrat sem brez prošnje vzcl, pa sem dobil šest mesecev zato!«

Ima vseeno prav.

Jetniški duhovnik je stopil v celico ter začel izpovedovati jetnika.

»Moj sin,« je rekel, »ali si se branil proti silam, ki so te navdajale za časa ropa?«

»Seveda sem se.«

»Ne, lažeš sinko, če bi se bil branil, bi te ne bilo tukaj!«

Poslužil se je.

Tat se je zagovarjal pred sodiščem.

»Vi ste torej kradli?«

»Ne, nisem kradel. Sami so me pozvali.«

»Kako to?«

»V izloženem oknu je bil napis: Poslužite se te ugodne prilike.«

Pljune naj ven!

K skušniji je prišel kandidat, ki ni imel niti pojma o predmetu.

Pa ga vpraša profesor kemije:

»Kaj pomenita v kemiji črki »st«?«

»Hm, hm, že vem... na jeziku imam, gospod profesor... čakajte malo...«

»Če imate na jeziku, pljunite brž ven.« odvrne profesor, »črki pomenita namreč »strijhinin!« (eden najmočnejših strupov.)

Saj ni tako hudo.

»Oprostite, milostiva, ravnokar so mi sfrčale dete-tove plenice skozi okno!«

»Kako bedasto! Sedaj se bo pa dete prehladilo!«

»O ne, milostiva... saj je še v njih!«

Samo malo šivanja.

Na vrata potrka potepuh: »Čujete, gospodinja, ali bi mi napravili malo šivanja?«

Gospodinja: »Kaj pa vam naj zašijem?«

Potepuh: »Tu imam dva gumba. Bodite tako prijazni in jima prišijte — par hlač!«

Obupani jetnik.

Ječar jetniku: »Vaša žena je tukaj in bi rada govorila z vami.«

Jetnik: »Povejte ji, da me ni doma!«

Amerikanska.

V New-Yorku je neki profesor odprl šolo za okrepitev spomina. Ljudi je učil, kako si zamorejo zapomniti najraznovrstnejše stvari.

Te dni je moral nesrečnež šolo zapreti. — — — Zapustili so ga namreč vsi učenci in mu pozabili — plačati...

Izdaja Udruženje vojnih invalidov. Odgovorni urednik: Stanko Tomc. Tiska tiskarna »Slovenija« v Ljubljani. — Predstavniki za tiskarno: Albert Kolman.